

DELAVSKA

POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.
Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za Ino-
zemstvo mesečno 15 Din.Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 83.

Sobota 15. oktobra 1927.

Leto II.

Spor z Bolgarijo.

Proč s tajno diplomacijo!

General Kovačević, ki je bil za-
vratno umorjen, je bil slovesno po-
kopan. Ob tej priliki so bile prire-
jene velike protestne manifestacije
v Beogradu in drugod, ki so ne-
dvomno napravile vtis, da je zločin
zakrivila Bolgarija. Tudi atentatorji
so bili izsledeni, in sicer sta bila dva
ubita v boju, enega pa so prepeljali
v beograjske zapore. Bolgarska vlad-
a odklanja vsakršno odgovornost,
proglasila pa je obsedno stanje ob
srbski meji ter hotela s tem poka-
zati, da hoče zabraniti neprestane
pohode na srbsko ozemlje.

Iz tega sledi, da se bo ta spor
sicer rešil mirnim potom, vendar
pa nas stvar zanima v toliko, da do-
mala vsa javnost govori in piše le o
intrigah, ki jih vodijo tuje države
proti balkanskim državam. Ta način
politike in diplomacije smatramo, da
pripada demoralizirajoče na javnost
prizadetih držav na Balkanu, pa tu-
di v ostalem svetu; poleg tega pa
še ustvarja tako ravnanje nezaupa-
nje v centralni Evropi; pohlep po
Orientu pa pri onih državah, ki re-
fleksirajo na ekspanzijo v Orientu.

Jasno je, da morajo vsi ti pojavi
prepričati polagoma ves kapitalisti-
čni svet, da je treba napraviti na
Balkanu z novo vojno red. V tem
vidimo silno veliko napako.

Seveda vseh teh napak ne bo
mogoče prej odpraviti, dokler bo

diplomacija tajna. Tajna diplomacija
je danes brez javne kontrole ne sa-
mo pri nas, nego tudi po drugih
državah. Pri tajni diplomaciji odlo-
čujejo le interesi ožjih kapitalističnih
krogov, ki javnosti vobče niso zna-
ni. Razumljivo je potem, da se jav-
nost ob vsakem važnejšem dogo-
dku, ker ne pozna in ne razume pra-
vih vzrokov, navdušuje za to ali
ono stvar ali pa je ogorčena na vsa-
kogar, ki ga diplomacija označi kot
krivca.

Vse drugače bi bilo, če bi bila di-
plomacija pod javno kontrolo parla-
mentov, ker bi potem tista široka
javnost vprašanja sama presojala in
uvaževala razloge tega ali onega
dogodka s svojim zdravim ra-
zumom.

Ne motimo se, če trdimo, da je
tudi svetovno vojno povzročila de-
jansko le tajna diplomacija, ki je
vsaka v svoji državi netila najhujše
sovražstvo proti drugim državam ter
v dolgoletnem hujskanju iz povsem
kapitalističnih interesov pripravila
svetovno vojno — proti interesom
narodov sploh.

Tajna diplomacija je torej zlo,
ki je odgovorna le ožjemu krogu
vlastodržcev. V javnosti pa se dela
»javno mnenje«, ki končno odločuje
o — usodi celih narodov.

krat merodajne politične stranke od-
klanjale žensko volilno pravico. Kdor
se še spominja na tiste razprave, bo
zabeležil prav lahko veliko črno piko
v zgodovini takozvanih naprednih
strank Slovenije, ki so brez sramu
poteptale enakopravnost žene.

V tem oziru se pa do danes niti v
Sloveniji razmere bistveno niso iz-
premenile, kar sklepamo že iz tega,
da se meščansko časopisje ne bavi z
vprašanjem ženske enakopravnosti
niti toliko ne, kakor s športom nogo-
meta, plavalnimi tekmami itd. Ta po-
jav je značilen za to vprašanje in že-
ne, kolikor se zavedajo svoje social-
ne naloge v družbi, morajo tudi v tem
pogledu jasno povedati svojo sodbo
in odločno pričeti boj proti nestrp-
nosti, ki jo srečavamo povsod. Žena
in mož sta dve komponenti človeške
družbe; obe komponenti imata v
družbi svoje naloge, ki bosta v stanu
urediti človeško družbo pravično le
tedaj, če delata harmonično, se druga
drugo izpopolnjujeta in ustvarjata —
duhovna in materialna dobra za člo-
veško družbo enakopravno.

Modrijani sicer tretirajo žensko
vprašanje iz različnih malenkostnih
vidikov. Celo med ženami samimi
imamo »apostoljke«, ki pravijo, žena
naj kuha, pere in otroke umiva; za
politiko, socialno politiko pa naj se
ne briga, ker je nje naravni poklic
materinstvo.

**Materinstvo je tudi skrb za socialno
in politično bodočnost otrok!**

Priznavamo, da je materinstvo na-
ravni poklic žene. Toda s tem naravnim
poklicem je enako naravno spo-
jena skrb matere, kako se bo godilo
nje potomcem v življenju in je prav
zaraditega naravna pravica matere,
ki posveča domala tretjini življenja
svojih otrok skrb za njih bodočnost,
da odloča tudi o tem kakšni družabni
življenski pogoji bodo za nje otroke,
da pozna konstrukturo družbe in da
vpliva v njej na to, da se socialne
razmere vobče dvigajo in urejajo čim
pravičneje.

Pa prihajajo še drugi preroki in
pravijo: žena ima toliko dela z otroki
in gospodinjstvom, da se ne more ba-
viti z javnimi vprašanji, če noče za-
nemarjati svojih materinskih in go-
spodinjških dolžnosti. Take izjave
»modrih« žena in mož pa samo še po-
trjujejo, da je žena v današnji družbi
v resnici sužnja, ki nima toliko časa
in moči, da bi se utegnla brigati za

bodočnost, to je, soodločevati in ure-
jati bodoče družabne razmere. Rod-
binsko življenje je danes zlasti v de-
lavskih rodbinah urejeno tako, da je
žena, soproga, mati, vzgojiteljica o-
trok gospodinja in še delavska po-
vrhu. Naravno je, da je tak položaj
žene krivičen in neznošen, ter da se
žena v nekaj letih duhovno in fizično
popolnoma izčrpan.

**Za pravilno pojmovanje enakoprav-
nosti.**

Če razni gospodje in gospe mo-
drijani smatrajo tak položaj žene za
pravičen in zdrav, potem je naravno
da ne morejo priti do drugih zaključ-
kov, kakor da je žena podrejeno bit-
je, stroj, ki naj služi komoditeti in
nasladi današnje kapitalistične druž-
be.

Naše stališče v pogledu ženske
volilne pravice in enakopravnosti
sploh je označeno uvodoma. Mi smo
tudi proti takozvani emancipaciji že-
ne, ki hoče ustvarjati dva politična
svetova, ki danes tej družbi duhovno
in dejansko že obstoji. Mož ima vse
pravice, žena pa skoro nobenih in
prav ta razlika in mentaliteta sta
zla, ki ovirata, da bi oba sestavna
dela človeške družbe, mož in žena,
solidarno delala za bodočnost člo-
veške družbe. Socialne razmere v
človeški družbi so skupna zadeva
mož in žena, zato je za uspešno delo
v tem smislu potrebna enakoprav-
nost, ne pa dva tabora, ki se borita
drug proti drugemu. Z drugimi bese-
dami bi to povedali tako-le:

**Skupno v boj za pravičnejši družabni
red!**

**Mož in žena si morata pri vseh
svojih dolžnostih in pravicah posta-
viti za cilj prerojenje človeške družbe
v socialno pravično družbo. Čim se
postavita na to stališče oba sta si
ustvarila skupen cilj, za katerega se
brez nadaljnjega lahko enakopravno
borita.**

Iz tega razloga smatramo mi za-
htevo po ženski volilni pravici po-
vsem utemeljeno, ker bi žena, čim do-
seže volilno pravico, spoznala tudi
pomen politične pravice in uveljavila
prav gotovo v prvi vrste vse tiste za-
hteve, ki jo more kot mater, vzgojite-
ljico, gospodinja in delavko.

Žena mora torej dobiti ne samo
volilno pravico, ampak tudi čas in
priliko, da sodeluje povsod tam, kjer
se kuje sreča in nesreča moža in že-
ne, to je človeške družbe.

Impozantna socialistična zmaga v
Hamburgu.

Pri občinskih volitvah v nekate-
rih večjih mestih v Nemčiji so sociali-
sti dosegli velike uspehe. Napredo-
vali so močno vsepovsod, kar daje
sigurno garancijo, da bo socialistična
stranka v Nemčiji pri prihodnjih dr-
žavnozbornih volitvah pridobila še
veliko večje število mandatov, kakor
doslej. Impozantna je bila zlasti so-
cialistična zmaga v Hamburgu. So-
cialisti so dobili samo v tem mestu

250.000 glasov in so torej najmočnej-
ša stranka v tem nemškem veleme-
stu. Za socialistično, je najmočnejša
komunistična stranka, ki je dobila
110.000 glasov. Skupno sta obe delav-
ski stranki dobili v samem Hamburgu
preko 360.000 glasov! Kedaj bo-
mo jugoslovanski delavci dobili vsaj
v celi državi toliko glasov, kolikor
nemški proletariat v enem samem
mestu?

Tudi socialisti na Poljskem zmagujejo.

Občinske volitve v velikem polj-
skem industrijskem mestu Lodzu so
končale z nepričakovano veliko zma-
go poljske socialistične stranke, ki je
sama dobila 55.000 glasov. Poleg
poljskih socialistov, so dobili lepo šte-
vilo glasov tudi nemški in židovski
socialisti, ki so nastopili z lastnimi
kandidatnimi listami. Nemška socia-

listična lista je dobila 29.000, židov-
ska pa 15.000 glasov. Socialisti v
lodzki občini imajo absolutno večino.
Ta zmaga je toliko bolj pomembna,
ker vodi Pilsudski baš sedaj hudo bor-
bo proti soc. stranki, ki je v ostri opo-
ziciji napram njemu in njegovemu re-
žimu.

Za enakopravnost žene.

V Ljubljani, 9. okt. 1927.

Socialistični delavski pokret ima
v svojem programu enakopravnost
žene. To enakopravnost izvaja v svo-
jem političnem, gospodarskem in kul-
turnem pokretu, ki pa, žal, prihaja še
vedno premalo do izraza. V sedanjem
razvoju kapitalistične družbe tvori
žena enako važen, če ne važnejši fak-
tor v družbi, kakor mož; zakaj žena
je mati vzgojiteljica, gospodinja, učitel-
jica, uradnica, služkinja, tovarni-
ška delavka, kar vse mora silno vplji-
vati na strukturo družbe in nje social-
nih razmer. Pomislimo samo, da je v
obrtih in industrijskih obratih danes

zaposlenih že blizu 30% žena. In kje
so še vse druge žene, posebnih po-
klicev in služkinje.

Današnja družba ne priznava ženi
enakopravnosti. Žena je navidez svo-
bodna; dejansko pa gre že vsa nje
vzgoja za tem, da se ustvarja iz nje
pokolenje sužnjev, ki naravno, če je
vzgojeno v suženjskem duhu samo,
vzgaja tudi svoje potomce v istem
duhu.

Dajte ženi volilno pravico!

Spominjam se še prav dobro na
posvetovanja v volitvah v konstitu-
anto, na boj za ustavo, kjer so vse ta-

Izpremema volilnega reda za narodno
skupščino.

Vlada v Beogradu ima, kakor
poročajo listi, že izdelan načrt za
izpremembo volilnega reda za na-
rodno skupščino. Sedanja narodna
skupščina šteje 315 poslancev, nova
jih bo pa štela 320. Sedanji volilni
red ima oblastne nosilce, pri katerih
se štejejo vsi glasovi ene oblasti,
tako, da je vsaj nosilec izvoljen, če
število glasov cele oblasti doseže
količnik, srezki kandidati pa pridejo
v poštev, če stranka doseže količnik
v tem ali onem srezu. Po novem na-
črtu pa bodo volilni okrajji zase vo-
lili 270 poslancev. Za poslanca bo
torej izvoljen le tisti kandidat, ki bo
dosegel količnik. Poleg teh 270 po-
slancev se bo volilo še 50 poslancev
na državni listi. Stranke bodo po-
stavljale kandidatne liste za celo

državo, in sicer se bodo smele teh
kandidatur udeleževati samo tiste
stranke, ki bodo štejele v celi državi
150.000 glasov. Manjše stranke to-
rej pri volitvah državne liste sploh
ne bodo prišle v poštev.

Načrt volilne reforme je že sta-
rejši in kakor je posneti iz raznih
poročil, so s tako reformo zadovolj-
ne tudi sedanje vladne stranke: ra-
dikalni, naši klerikalci in demokrati.

Sedanji volilni red sloni pravzaprav
na proporciju, novi volilni red
bo pa proporcij poslabšal in proteži-
ral močne meščanske stranke, ker
od 50 mandatov na državni listi pač
nobena manjša stranka ne bo dobila
niti enega mandata. Poslabša se pa
volilna pravica tudi v posameznih
volilnih okrajjih zlasti za socialisti-

Grajski kino Grajski kino Grajski kino Grajski kino

čno stranko. Vsi vemo namreč, da volilne okraje določa politikujoča buržuazija, ki zlasti pazi na to, da volilne okraje sestavi tako, da pridejo v njih socialistični volilci le težko do odločilnejšega vpliva.

Z novim volilnim redom hoče torej jugoslovanska buržuazija, ki vedno govoriči o demokraciji, zamašiti usta v prvi vrsti proletariatu, obenem pa sebi zagotoviti močno večino, da bo vladala še nekaj let

po dosedanjih metodah in še slabše. Že do sedaj nas je reakcija potiskala nazaj v temo in kaos; kaj šele bo potem, ko bo imela reakcija tudi politično moč trdneje v svojih rokah.

Vsak dan postajamo brezpravnejši! Zakoni se ne izvajajo! In zato, da se državljanom zamaši usta v parlamentu, hoče buržuazija monopolizirati z novim volilnim redom politične pravice državljanov.

betajoča osebnost madžarskega in mednarodnega socializma. Stromfeld je bil do prevrata višji štabni oficir avstro-ogrske armade. Že prej je mnogo razmišljal o usodi proletarskih mas, o ubijajoči politiki vladajočih razredov. Ob prevratu se je odločil in stavil na razpoloženje madžarski socialistični vladi. Ko je sodr. Böhm prevzel v tedanji soc. vladi ministertvo vojne v Budimpešti, je zahteval, da se mu more prideliti sodr. Stromfeld, ki je bil poznan kot silna vojaška organizatorična moč. Ta je res v par tednih reorganiziral raztepeno in demolizirano madžarsko armado ter zasedel del Sedmoograške in Slovaške. Umaknil se je, ko je Clemenceau javil, da se bo madžarsko vprašanje in vprašanje tedanje socialistične vlade vzelo v poštev. Medtem je pa Bela Kuhn proglasil delavsko diktaturo, na njej vztrajal, s čimer Stromfeld ni soglašal. Po padcu Kunove vlade je beli teror vtaknil tudi njega v zapor. Obsojen je bil tri leta ječe. Ko je prišel iz ječe je nadaljeval svoje socialistično delo, se poglobil bolj in bolj v socialistične nauke, reorganiziral stranko in delal zlasti na organizaciji in vzgoji mladine. Hortijeva vlada mu je ponujala, zavedajoč se njegovih ogromnih vojaških sposobnosti, ministertvo vojne, on je odklonil, ostal je raje skromni, preganjani delavski organizator. To kaže še najlepše veličino njegovega značaja. Njegov pogreb se je pretvoril v impozantno žalno manifestacijo madžarskega delavstva. Slava Stromfeldu!

Reakcija v Litvanski vrši svoje krvavo delo naprej. Vsak dan se nanovo obsojajo na smrt delavski borci, se preganjajo in ubijajo na ulicah delavske zaupnike, zlasti omladinarje. Ječe so polne žrtev, in kdor ni ubit ali zaprt, je pa — begunec. V Vilni je že na tisoče naših sodrugov, ki so zbežali iz dežele divjega terorja. V Vilni izhajajo tudi sedaj glasila litvanskih sodrugov. Vzlic kruti reakciji pa presoajo poznavalci razmer položaj v Litvanski za skrajno kritičen in ni izključeno, da bo delavstvo kmalu spet zmagalo.

Anketa radi stavke pekovskih pomočnikov v Ljubljani.

Dne 7. tm. je Vladni komisar na Mestnem magistratu g. dr. Mencinger sklical anketo, na kateri naj bi prišlo do sporazuma med pekovskimi mojstri in stavkajočimi pomočniki. Na anketo so bile povabljeni naslednje korporacije: Trgovska in obrtna zbornica, Zadruga pekov in kolačnikov, Delavska zbornica za Slovenijo,

Inšpekcija dela, Zveza živilskih delavcev Jugoslavije, Strokovna komisija za Slovenijo, Stavkovni odbor in Tržno nadzorstvo.

Od pekovskih mojstrov so prišli sledeči gospodje: Bizjak, Kavčič, Mežnarčič, Dolinar in Paver, ter dve mojstrici Drobotina in Avbelj. Za Delavsko zbornico je bil s. Jože Kopač, za Inšpekcijo dela ing. Baraga in g. Magister, za Strokovno komisijo s. Makuc, za Zvezo živilskih delavcev s. Pretnar, za Stavkovni odbor ss. Zalaznik, Plevanč, Praprotnik in Florjančič.

Uvodoma povdarja vladni zastopnik g. Mencinger, da je nujno potrebno, da pride do sporazuma, ker kvaliteta kruha je čim dalje slabša in pomanjkanje malega peciva občutna. Ni vseeno kako izjavljajo posamezni mojstri in kako mnenje imajo o stvari temveč je tukaj tudi obrtna oblast, ki mora ščititi interese ljubljanskega prebivalstva. Mojster g. Bizjak povdarja, da ima za podatki eno samo kratko izjavo v imenu Zadruga mojstrov in da se potem takoj odstrani: **Mi se ne pogajamo!** Poslali smo dopis stavkajočemu odboru, v katerem naglašamo, ako se do 6. tm. do 6. ure zvečer prijavijo stavkajoči v delo, da se jih milostno sprejme v službo, v drugem slučaju so vsi odpuščeni. Ker se ni nihče prijavil do določenega termina, nimamo ničesar več za pristaviti. Kruha imamo dovolj in tudi delavcev! S. Makuc, zastopnik Strokovne komisije je izjavil: Kadar si stopita dve bojujoči se armadi nasproti, se mora misliti tudi na konec boja. Po zaslugi Delavske zbornice in g. vladnega zastopnika g. Mencinger-ja smo se zbrali, da se medsebojno razgovorimo kot ljudje in ne kakor psi. Do sporazuma mora priti, to je v interesu odjemalcev kruha, kakor tudi pekovskih mojstrov samih. Trdi se, da je dovolj kruha na ljubljanskem trgu. Izjavljam, da to ni res! Kakšna pa je kakovost tega kruha? Naj se gg. zastopniki sami prepričajo, (med tem izvleče iz zavitka kos štruce iz katere visi špaga in razna druga nesnaga ter kos zemlje z zapečenim ščurkom!) Gg. mojstri so postajali čimdalje bolj vznemirjeni in g. Paver je ponovno izjavil, da nimajo ničesar več razpravljati in da hočejo proč. G. vladni zastopnik miri mojstre, ki so postajali že besni. Nato predlaga, naj se prečita zahteve stavkajočih, na kar prečita s. Pretnar spomenico. S. Pretnar povdarja, da so pomočniki v Ljubljani vse to že imeli in da v zahtevah ni nobenih novih denarnih žrtev za mojstre, da se želi

Dnevne novice.

Demokratska zajednica se je spet posvetovala in po tridnevni razpravi o notranjem in zunanjem položaju države sprejela resolucijo, ki izreka zaupnico šefu stranke Ljubi Davidoviču. Ljuba Davidovič je ob tej priliki še enkrat ponovil, da smatra sedanjost vladno koalicijo škodljivo za zajednico in za ves narod. Radikali hočejo vladati sami in vzdržati sedanje nezakonito stanje. Vsled zadržanja demokratske zajednice je prišla vsa vlada v težek položaj. Govori se že celo o možnosti novih volitev, ker radikali nočejo baje pustiti vlade iz rok. Pripravljeni so na vsako nasilje, da le ohranijo sebe na površju.

Verifikacijski odbor verificira mandate, in je pri tem uprav prijetno slišati, kaj vse vedo povedati opozicijski poslanci o terorju vladnih strank in njihovih organov. Ob tej priliki je javnost šele strme izvedela, da je bilo pravzaprav pri teh »svobodnih« volitvah več terorja, kakor pri vseh dosedanjih. Pa pravijo Vukičevići radikali, da so v skrajnem slučaju, to se pravi, ako ne bo opozicija pohlevnejša, pripravljene razpisati nove volitve in jih sami voditi. . . . To bi bile šele »svobodne« volitve! Po vsem tem ni nobenega dvoma več, da živimo v dobi in v zemlji klasične demokracije. . . .

Radić in Pribičević, dočerajšnja najhujša nasprotnika, sta se v sili spet našla: »Zdravo, Svetozare!« je rekel Stipa. — »Kako tebi, Stjepane?« je odgovoril Pribičević, in premirje je bilo sklenjeno. Premirje, pravimo, kajti pri Radiću je že tako, da je jutri tudi drugače. No, pa je tudi to dobro, da se namreč buržuazne stranke koalirajo in združujejo. One v en tabor — proletariat v drugi, pa bo kmalu konec dosedanjega političnega športa.

Občinske volitve v Ljubljani niso izpadle tako, kakor so si klerikalci želeli, pa so zato vložili ugovor in

našli vsemogoče izgovore, da le ne pride do rednega dela na ljubljanski občini. Očitno je, da so klerikalci sedaj za gerentovanje in komisarjenje, čeprav so bili do včeraj za redno delo. Dostikrat so se še klerikalci razgeblili in pokazali vso razliko med tem, kar govore in pišejo, in tem, kar delajo. Tako očitno, kakor v tem slučaju, pa še nikoli. Če mislijo, da bodo s takimi metodami pridobili Ljubljano zase, se motijo.

Škofje so imeli konferenco v Zagrebu. Štirje nadškofi, deset škofov in štirje škofovski namestniki so se posvetovali v Zagrebu o položaju cerkve v državi in o politiki, ki jo naj sleduje jugoslovanski klerikalizem z ozirom na uvedbo konkordata in političnega vpliva v državi. Škofijski zbor pomeni za nas politično silo, ki hoče služiti režimu. O konferenci še izpregovorimo, ko objavijo škofi svoje sklepe.

Župana v Ljubljani ne bo? SLS je vložila ugovor proti ljubljanskim občinskim volitvam, ne da bi imela pravi razlog ali vzrok. Ugovor ima namen, zavleči volitev župana, drugega pozitivnega uspeha pa v tem položaju ne more imeti. Občinski svet tudi po volitvi župana ne bo delazmožen, ker nima nobena stranka absolutne večine. Škoda je, da bo najbrže zopet kmalu gospodaril na magistratu ali nov vladni komisar ali pa gerent. Nam se zdi, da bi bilo veliko pametneje, če ustvarijo klerikalci in demokrati delovno večino. Le s tem se bodo mogli otresti eni kakor drugi odija, da so pozabili samoupravo ljubljanske občine. Ali ni že zadosti dosedanjega nasilstva? Ali ste oboji demokrati in klerikalci proti zakonito zajamčeni samoupravi, ki se je doslej na tako kričeč način kršila! Dejanja bodo pokazala.

Aurel Stromfeld. V Budimpešti je umrl tajnik madžarske socialistične stranke, sodr. Aurel Stromfeld. Z njim je legla v grob markantna, mnogo o-

DAGFIN

DAGFIN

DAGFIN

DAGFIN

Pavel Dorohov:

Pri puntarjih.

(Odlomek iz romana »Golgota«. Prevedel I. Vuk.)

Ko je imel Dimitrij pašnike za seboj, se je obrnil. Po gozdni poti je objahal vas in prispel daleč izven vaškega obsega na veliko cesto ter dirjal po nji dalje.

Dve uri nato se je bližal nekemu pristanišču. Na pristanišče meječem gozdu je razjahal, privezal konja in šel peš k obrežju.

»Ali pride parnik kmalu?«

»Jutri zjutraj bo tu.«

Postavil si je sledeči načrt: peljati se navzdol do prve postaje, dati se izkrcati na drugi breg in se nato peljati dalje z vozom. Kam — to sklene potem med potom. Okolščine mu bodo pokazale potrebno smer.

Zgodaj v jutru je priplul parobrod.

Vkrcali so novince.

Žene so jokale, otroci kričali. Kmetje preklinjali.

Stara, majhna, izmučena žena se oklepa plavalasga fanta in se ne more ločiti od njega.

»Moj mladeč, moj otrok, kako naj živim brez tebe, kedaj te zopet vidim. . . .«

Mostič se je dvignil. Parobrod se je zgnil in zaplul. Novinci so se gnjetli k naslonjalom, mahali s kapami, klicali zadnje pozdrave. Glasno so jokale žene.

Drugi potniki so obkrožali radovedno novince.

»Mobilizacija? Kam greste?«

»Kako naj to znamo. V Omsk imamo priti. Gremo tja, kam se nas spravi.«

»Razumljivo. Vojak ni svoboden človek. On stori, kar mora.«

»Ali je res, da so boljševiki zasedli Omsk? — Potem nam ni treba tja in se nas pošlje zopet domov.«

»Ljudje v mestu pripovedujejo, da so boljševiki zavzeli Čeljabinsk. Bo že tako, da je že tudi Omsk zavzet. Rdeče čete so, pravijo, zelo močne.«

Po celem krovu se čuje šepet:

»Da, da, rdeči prihajajo! Rdeči prihajajo!«

Na obrazih ni otožnega nemira ali zakritega veselja. Vsak bi rad to veselje zakril, ali ne gre — samo vstaja in se kaže.

»Eh, da bi že kmalu bilo!«

»Gotovo, gotovo — vlada se ne bo držala!«

»Ne bo se držala, misliš?«

»Ne, ne bo se ji udalo.«

»Zakaj ne?«

»Izključno — svojo os je zgubila. Brez osi pa se ne da peljati. Vsak človek mora imeti os. Brez osi nima človek trdnosti, koleblje z ene strani na drugo stran, ker mu manjka hrbtnica. Nima nobene opore več. Kdor pa je svojo lastno os našel, tedaj se ne more mu nič zgoditi, tega ne podre noben veter. Ima nekaj, na kar se lahko opira. Tak stoji krepko na svojih nogah.«

»Misliš, da Kolčak nima osi?«

Kmet se ozre bojzljivo okrog, pomiri se pa takoj zopet in reče, zamahnivši z roko:

»Imajo jo že, ali tujo.«

»Kako se to naj razume?«

»Razumi, kakor hočeš, dragi prijatelj.«

»Tako, tako. Torej ne bo vzdržal?«

»Gotovo ne. Na tujih oseh se ne pride daleč.«

»Gospod, ti dobri moj! Ali so to časi!«

Z desne se dvigajo modrikaste gore. Spreddaj, zadaj in na levo se razprostira stepa. Zaspani kočijaš kaže z bičem na gore.

»Tam gre žaltavo.«

»Zakaj?«

»Dosedaj je bilo v tistem kraju vedno tiho. Nič se ni slišalo. Ali sedaj se je začelo. Vas je tam v gorah, tam med tistimi koničastimi pečinami in tisto, ki izgleda kakor kirgiska čepica. Neki dan je prišlo v vas ducat kozakov — samovoljcev — kosaški stotnik Anenkov se vlačil tu pri nas v guberniji okrog in njegovi ljudje prizadevajo kmetom veliko gorja. Čeli teden so se držali v tej vasi. Dogajale so se divje reči. Kmete so bičali in z mladimi ženami in dekleti niso imeli veliko obzirov. Pa so se kmetje vzdignili in tiste samovoljce pobili do poslednjega moža. Tri dni potem je vkoral v vas cela armada.«

»Predajte krivce!«

»Da, tako so zahtevali — ali krivcev se ni moglo najti, zakaj vsi so bili krivci, vsi so pobijali in ni bilo kmeta, ki bi ne bil zraven. In odgovorili so ljudje:

»Nimamo krivcev!«

»Nimate jih?«

»Ne, ker smo vsi krivci.«

(Konec prihodnjic.)

Ljubimkanje

v tem boju doseči zenačenja plač, ter vsaj regulirati sedanjo 14. in še več urno delo. Pekovski mojstri so bili proti vsemu temu, ter so ostali gluhi na vse intervencije navzočih! G. Bizjak je izjavil uprav provokatersko, da se na komuniste ne bo obračal za delavce! Pristavil je, da ima dovolj delavcev na razpolago, ki so pridni in ki ne stavijo nobenih zahtev.

Ko se je videlo, da se s temi zares svojevrstnimi zastopniki delodajalcev ne da nadalje razpravljati, je g. vladni zastopnik zaključil anketo. Takoj na to so se zbrali vsi stavkajoči v Gradišču na shod, na katerem so poročali zastopniki o poteku ankete. Sklenilo se je soglasno, da se dela v Delavski pekarni na tri turnuse, ako se pogodijo z zastopniki Delavske pekarnice, da s tem zmanjša število stavkajočih na eni strani, na drugi pa razdeli zaslužek zaposlenih med stavkajočimi. Pekovski pomočniki so izjavili soglasno, da se pod takim terorjem pod nobenim pogojem ne vrnejo na delo. Vstrajajo slejkoprej pri tem, da so pripravljani, pogajati se na podlagi odposlane spomenice. Glad nas ne bo strl, ker dobivamo kruh iz Delavske pekarnice, organizacija pa tudi podpira denarno stavkajoče! Vse ostale sorodne strokovne organizacije pa pridno nabirajo podporo na nabiralne pole, ki jih je izdala Zveza živilskih delavcev. Dosedaj nimamo krumirjev. Ako pa misli kaka zaslepljena duša, ki v svoji nevednosti krumiri in pomaga delodajalcem, da ji uspe zlomiti našo uspešno stavko, se moti. Vsej javnosti in odjemalcem kruha pa priporočamo, naj ne kupuje umazanega in črvicega kruha od štrajkbreharjev in naj podpirajo edino le Delavsko pekarno, ki zaposluje v tej borbi pekovske pomočnike. **Ne kupujte kruha, ki vam ga mesijo mladoletni otroci, konjski hlapci in dekle! Podprite naš boj, in da si obvarujete zdravje za čas stavke, pecite kruh doma. Vi stavkajoči pa vztrajajte v borbi do zmage!**

Naj živi razredni boj!

Podružnica »Svobode« v Šiški priredi v osboto, dne 15. oktobra pri Batiču (Raininghaus) VINSKO TRIGATEV. Spored: Nagovor župana, čitanje pravil, šaljiva pošta itd. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost. Sodeluje lastni orkester. K obilni udeležbi vabi odbor. Sodrugi, ki prejme največ razglednic, dobi krasen vinski servis.

Poskusite

„PEBECO“

ZOBNO PASTO

in prepričali se boste o do-
broti in uspehu paste.

Iz delavskega sveta.

Konsumne zadrage naraščajo.

Mnogo ljudi, ki se ne zanimajo za združeno gibanje v Ameriki, si domišljajo, da je združeno gibanje v Ameriki tako šibko, da ni vredno, da se omenja. Konsumne zadrage so v letu 1920, ki je bilo najslabše za zadrage, ohranile pridobljene postojanke. Od tega leta so pa napredovale od leta do leta. Te zadrage imajo 700.000 članov in na milijone odjemalcev. Letni denarni promet znaša na leto tristo milijonov dolarjev. — Število konsumnih zadrug se je pomnožilo v vzhodnih državah, posebno v novoangleških državah. Pomnožilo se je pa tudi število kreditnih zadrug.

Največ je konsumnih zadrug, in sicer okoli devetdeset odstotkov. Toda med njimi so tudi velenakupne zadrage, združene oljne postaje, združne hiše, pekarnice, pralnice, zadrage za razpečavanje mleka, združne garaže, združna električna centrala in tiskarna. Vseh zadrug je 534. Nekatere zadrage razpečavajo tudi premog.

Ljubimkanje

V zadrugah je zaposlenih okoli pet tisoč delavcev.

Za Ameriko so sicer to še skromne številke. Kadar bodo farmarji in delavci razumeli koristi, ki jih ima delovno ljudstvo od zadrug, tedaj se bo združeno gibanje razširilo po vseh krajih križem Združenih držav.

Dominijoni se otepajo Anglije.

Angleški zunanji minister Chamberlain je na seji Lige narodov pojasnil, zakaj Velika Britanija ne more več podpisati nobenega garancijskega pakta v Evropi. Dejal je, da Anglija ne more več sklepati pogodb brez svojih kolonij, te pa so proti vsakemu paktu, v katerem tiči nevarnost vojne. Britski dominijoni so danes neodvisni in londonska vlada jih ne more več prisiliti na kakšno akcijo, kot je to storila leta 1914, ko je napovedala vojno Nemčiji v imenu vsega imperija, ne da bi bila vprašala dominijone, če so zadovoljni ali ne.

Maribor.

»Svoboda« šah klub. V petek 14. okt. tl. ob 20. v »Ljudskem domu« simultanta kontra prof. Fava. Interesenti so prijateljsko vabljeni. Šahovnice prinesiti s seboj.

Celje.

Koncert društva »Naprej«. Delavsko pevsko društvo »Naprej« je priredilo v soboto v Celjskem domu pevski koncert. Zbor je pod vodstvom pevovodje g. Stanteja pevske točke dobro izvedel ter pokazal lep napredek, ki naj bo sodružicam in sodrugom pevcem v vzpodbudo. Glede udeležbe pa moramo žal konstatirati, da ni bila taka kakor bi morala biti. Morda ni bil dan za koncert dobro izbran, kljub temu pa bi udeležba lahko bila večja. Ob tej priliki pripominjamo, da bo treba spraviti delavski prosvetni pokret v Celju na boljše in širše podlago, ker le tako smemo pričakovati večjih uspehov in to v vsakem oziru.

Trgovskega vajenca in vajenka sprejme Splošna gospodarska zadruga »Delavski dom« za svojo prodajalno, katero bo v kratkem ustanovila v Gaberju. Sprejme pa tudi za svoj mizarski oddelek pridnega mizarskega vajenca. Vsa tozadevna pojasnila daje sodr. Čiro Böhm v pisarni zadruge v Gaberju št. 52.

Studenci pri Mariboru.

Dne 6. oktobra se je vršila pri nas redna občinska seja, ki je bila izvanredno obilno obiskana, navzočih je bilo 20 odbornikov. Še pred prehodom na dnevni red je občinski svetnik sodr. Leskovšek v imenu socialističnega kluba z ostrimi besedami protestiral proti nastopanju gospe občinskega odbornika Ivana Novaka, katera je na uradno sejo vabilo napisala sledečo pripombo: Deutsche Volksstimme schreibt: Frau, Hund und Hundspeitsche gehören nicht ins Amtslokal, zato tudi mojega moža ne pustim istega prestopiti. Mi smo mnenja, da je gospa Novak užaljena, ker smo njenega moža v Volksstimmi primerno poučili ampak bilo je to nujno potrebno, ker kot civilizirani ljudje, nismo navajeni zahajati v uradne prostore s psom in pasjim bičem, to si naj za prihodnjč zapomnita gospa in gospod Novak, sicer jih bo treba odvaditi enakega postopanja. Na to se je preišlo na dnevni red, kateri je bil zelo obširen in je vseboval 13 točk. Zapisnik zadnje seje se je brez ugovora odobril. Nato je sledilo županovo poročilo, katerega so odborniki vzeli na znanje in ga tudi odobrili. Pri poročilu odsekov je prišlo do sporeka med županom in odbornikom Supanom o dkluba dekalistov in sicer zaradi poročil od seje cerkvenokonkurenčnega odbora, ki se niso strinjala in kar bo imelo tudi posledice. Odbornik s. Španer se je pritožil, da stanovanjsko sodišče izdaja občini naloge glede vselitve najemnikov, da

Ljubimkanje

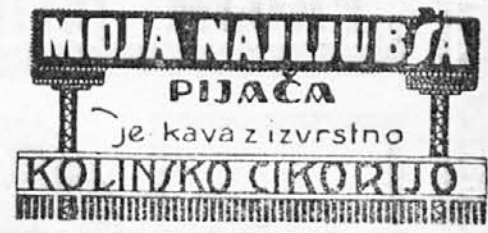
jih ona na vsak način izvrši v slučajih, da se hišni posestnik tega brani. Ob enem pa gotovi funkcionarji Društva hišnih posestnikov enake zadeve ovirajo in skušajo preprečiti, so pa na to od strani sodnije oproščeni, kakor je bil zadnji slučaj pri gg. Ulrihu in Novaku. Vsled tega je brezpomembno, da bi občinski odborniki izvrševali zgoraj navedene naloge, ker v slučaju prepričano ne najdejo pri višji oblasti potrebne zaščite. Razvila se je na to daljša debata pri prečitaniu dopisa okraj, glavarstva, glede občinskega lova. Sklep zadnje seje je bil soglasen, da prevzame občina za prihodnjo zakupno dobo lov sama in ga izvršuje po lastnem izvedencu, kar dovoljuje lovski zakon, člen 24, kar se naj poroča okraj, glavarstvu, katero je pa to odklonilo, sklicujoč se na to, da se glasovanje davkoplačevalcev ni pravilno izvršilo in sicer ker se ni upoštevala neka zastarela naredba izdana 26. marca 1907. Sklenilo se je, da se zahteva od okraj, glavarstva dotična naredba v pogled, in se na to razpiše novo glasovanje, kakor to zahteva naredba. Prošnja hišnih posestnikov v Vodnikovi ulici, za podaljšanje cestnega omrežja za električnega podjetja v Mariboru, da izdela tozadevni proračun in ga predloži občinskemu odboru do prihodnje seje. Glede gramozenja občinskih cest se sklene, da se po potrebi nagramozijo, v kolikor to dopušča proračun. Dobava potrebnega gramozja se naj razpiše. V tajni seji, katera se je na to vršila, so se obravnavale personalne zadeve in rešila se je cela vrsta prošenj za domovinsko pravico ugodno. Pripomniti moramo, da se je vršila seja popolnoma stvarno in mirno, kar bi mogoče ne bil slučaj, če bi bil navzoč tudi gospod odbornik Novak, kakor se je izrazil en gospod od narodnega bloka. Zato smo mi gospodu Novaku zelo hvaležni, da se seje ni udeležil, in da gre tudi brez njega. Ob 11. uri ponoči je sodrug župan Kaloh sejo zaključil.

Ruše.

Kaj neradi se pritožujemo v javnosti o razmerah, ki vladajo pri nas, vendar pa, da opozorimo merodajne činitelje o posledicah, ki iz takega življenja morajo nastati, da zavravimo odgovornost na one, ki so merodajni in da jih vprašamo, ali se iz nas torce brijejo. Kakor drugod, je tudi pri nas v navadi, da po obratih slišimo zraven vseh drugih psov, tudi vedno: »Vunta!«, »vunta!« ali »aussichmeissen!« in tako se prerivamo »vunta-noter«, da smo se tega že tako navadili, da se nam zdi, da brez »vunta« in »noter« ni več mogoče kruha služiti. Tukaj je tudi veliko pomanjkanje stanovanj. Pa je tovarna za dušik zgradila že okrog 100 stanovanj, po deset skupaj, prve bolj za silo, drugo pa že precej moderno. Za najemnino se nam odteguje petnajstredno po Din 70 in 100, da se pa delavcem ne bo predobro godilo v teh tako zaželjenih stanovanjih, se je vmes naselilo tudi nekaj takih, ki se v tovarni odklikujejo z denuncijantstvom in psovanjem uverjeni, da bodo vršile tačas to nalogo doma tudi njih boljše polovice, da se bo tudi doma slišalo »vunta«, »vunta«, da že naše male naučijo in pripravijo na veselje dirndaj. Za nameček imajo pa seveda ti ljudje razne privilegije na škodo ostalih strank. Prizadete stranke so končno vendar poskusile otresti se takih dobrot s sledečo prošnjo na ravnateljstvo: »Podpisane stranke, stanujoče v IV. delavski hiši, si vljudno dovoljujejo naprositi zgornji naslov, da stranko P., katera stanuje v imenovani hiši, izseli. Prošnjo utemeljujemo s sledečimi razlogi: 1. Ker dela večni preprič, s čimer se pohujšuje največ mladina, katera je navadno pri takih prepričih vedno polno navzoča. 2. Starišem je vsled tega vzgoja otrok zelo otežkočena, psovke in preklinjanje gotovo ne vplivajo blagodejno na duševnost malega otroka, treba je tudi

Ljubimkanje

tu uvidevnosti od strani poklicanih. Svoje otroke moramo vzgajati k mirnemu in poštenemu življenju. 3. Ostalim strankam prepoveduje uporabo javnega prostora ter vodovoda, kateri se nahaja med hišami. 4. Delavci smo po končanem delu potrebni počitka, ne pa večnega prepira, kateri jemlje ugled poštenim delavcem. Iz navedenih razlogov se čutimo podpisane stranke pri enakem plačevanju materialno močno prikrajšane, vsled obnašanja stranke P. pa tudi moralno prizadete. Naprošamo cenj. ravnateljstvo, da naši prošnji ugodí. O tem se je obvestila strokovna organizacija SDZJ podružnica Ruše, da to zadevo potom obratnih zaupnikov urediti. Sledilo je 12 podpisov prizadetih strank. Nadejali smo se, da s tem dosežemo premostitev tako nenadomestljive stranke v kakšno stanovanje kje zase, kjer je bolj natančno odmerjen prostor za vsakega posebej. Ali jok! Gornja prošnja je rajžala od ravnatelja v koš, jačnetu pa se je namignilo, da gre tožiti k sodniji. In res, našel se je tudi brihtni advokat, nekje še po božji milosti župan, predsednik oblastne skupščine, ki je našel menda na molitveniku nekaj paragrafov, po katerem so prošnje med delavstvom in ravnateljstvom za zboljšanje nedostatkov med delavci, kaznjiva dejanja; no, in če takega paragrafa vendarle ni do 20. oktobra, se ga da v kleroradikalni vladi še našraufati. Če pa misli »Slovenec« na to gorostasno zgodnico, da socialisti najemnike ven mečejo, ker je objavil to klerikalno bombo takoj po ovadbi te čudne prošnje, ki ji je duševna sila »Slovenca« tudi boter, je poskrbljeno od naše strani, da mu prihodnjč še drugače posvetimo. Kakor že rečeno, ima zadevo v rokah sodnija, menda zato, da se po nepotrebnem razmetuje delavski težko zaslužen denar. Uverjeni pa smo, da se cela stvar sodnije nič ne tiče, in da jo dejansko rešiti ne more, pač pa je to poseben način izrabljanja stanovanjske mizerije. O rezultatu bomo še pisali in prosimo že sedaj cenjeno uredništvo za nadaljnji prostorček. — Prizadeti.

Trbovlje.

Delovanje »Prosvetnega pododseka« Delavske zbornice v Trbovljah.

Po nalogu konference z dne 23. septembra t. l. je sklical pooblaščenec Korimšek prvo sejo odbora na dan 5. t. m. ob 17. uri v Delavskem domu. Navzoči: Ivan Breznik za »Svobodo«, Pavel Dornik za »Narodno strokovno zvezo«, Tine Korimšek za »Društvo rudniških nameščencev«, Filip Križnik za »Krekovo mladino« in Terezija Špilerjeva za »Zvezo delavskih žena in deklet«. Zastopnik »Kmetško-delavske zveze« odsoten.

Odbor se je konstituiral sledeče: Filip Križnik, predsednik; Tine Korimšek, tajnik; Ivan Breznik, blagajnik; Terezija Špilerjeva, Franc Pencelj in Pavel Dornik, nadzorstvo. Tov. Križnik obljublja, da bo skušal izposlovati pri ljubljanski oblastni skupščini denarno podporo, da se bo započeto kulturno-prosvetno delo moglo izpopolnjevati. Vsi odborniki so prevzeli funkcije z zavestjo, da jih čaka težko delo, katero bo pač treba izvesti z najboljšo voljo, pridnostjo in vztrajnostjo. — Skioptična predavanja, katerih je 28 (od teh so štiri mladinska), se bodo vršila za odrasle redno vsako sredo ob 6. uri zvečer, počenši z 16. novembrom 1927, za mladino pa 25. novembra in 30. decembra t. l. ter 5. februarja in 21. marca 1928. Program vseh skioptičnih predava-

Ljubimkanje

Ljubimkanje

Ljubimkanje

Ljubimkanje

vanj se bo priobčil prihodnji teden. V programu se nahaja tudi predavanje tukajšnjega učitelja g. Tone Bega o temi: »Smisel planinstva in njegova razvoj«.

Nadalje je izdal »Prosvetni pododsek« DZ razglas opr. št. 4-28 z dne 12. t. m., s katerim razglasa vsem delavcem in nameščencem, da ustanovi s 5. novembrom 1927 računski tečaj, katerega poučevanje se bo zaključilo koncem meseca junija 1928.

Vodstvo računskega tečaja prevzame gospod ravnatelj Vodušek, poučevala pa bodeta g. ravnatelj Vodušek in ravnatelj meščanske šole g. Zavrl. Tečaj se bo delil v dva oddelka, poučevanje pa se bo vršilo v obeh oddelkih, ki bosta sicer ločena, redno vsako soboto od 5.—7. ure zvečer.

Za dobavo brezplačnih učnih lokalov, kurjave in razsvetljave se je obrnil prosvetni pododsek DZ s prošnjo na merodajne faktorje in se upa, da bo šolska oblast prošnjo ugodno rešila.

Priglasje za računski tečaj sprejemajo sledeči odborniki: Pavel Dornik, Ivan Breznik, Franc Pencelj, Tine Korimšek, Filip Križnik in Terezija Špilerjeva; poleg omenjenih funkcionarjev se sprejemajo priglasitve vsak dan tudi v Delavskem in Društvenem domu ter v javni čitalnici pri Forteju. Rok za priglasitev poteče dne 28. t. m.

Delavci in nameščenci se vabijo, da se odzovejo razglasu in posejajo prepotrebni računski tečaj v čim lepšem številu. Poučevanje se bo vršilo vseh sedem mesecev popolnoma brezplačno, kakor tudi vsa skioptična predavanja.

Koroška bela.

Po enajstem septembru, tudi mene žene vest, da pojasnim svoje mnenje. Volilni boj je končan. Prinesel ni nobene spremembe, ostalo je pri starem kakor sem tudi pričakoval. Delavski razred je zopet dal zaupanje meščanskim strankam, akoravno bi po tolikih letih izkušnje marsikdo pričakoval, da bo vendar delavski razred izpregledal. Pa vidim, da kakor drugod, tako se tudi pri nas socializem le počasi razvija; 73 glasov v takem industrijskem kraju ni dosti, a reči moram, da dosti kakor je bilo volilno razpoloženje. Meni bi se ne zdelo čudno, če bi ti ljudje, ki se imenujejo »čiste« socialiste res delali vsaj približno po Marksovih načelih: »Proletarci vseh dežel združite se!« A kaj vidim — ravno nasprotno. Z meščanskimi strankami se je vršil hud boj, a še hujši se je vršil s sorodno razredno revolucionarno skupino. Gotovo je, da jim je bila ustanovitev naše politične stranke na potu, zato so jo tudi težko prebavili. Tisti, ki je res vršil svojo proletarsko dolžnost, niso v svojem delu uspeli. Omenim samo en slučaj, ne da bi našteval še mnogo drugih, namreč javni shod, ki ga je sklicala naša politična stranka v Delavskem domu na Savi. Prišlo je precejšnje število delavstva, toda nekateri »revolucionarji« so se postavili okrog Delavskega doma in zadrževali ljudi. Toraj komu so služili za časa volilnega boja? Proletariatu ne, pač pa v prvi vrsti klerikalcem, ki so dobili v Sloveniji absolutno večino. Vodstvu nasprotne skupine ni bilo na tem, da dobi delavski razred po to-

likih letih svoje močno zastopstvo v parlament. Mislili so, ter delali nato, da pogazijo predvsem socialistično stranko. Pa so se zmotili. Torej kaj početi? Zateči se k nasprotnikom? Ne, pošteni delavci morajo v eno skupino, da složno zmagajo. — Delavec.

Mežica.

Odgovor bivšemu učitelju g. Möderndorferju. G. Möderndorfer nateguje v 35. številki »Naprēja« svoje davčne modrosti v dolgo »klobaso«, kateri se bo moral čuditi »Pustnikov bik«, če izve, da Mežiška občina nima dolgov, čeprav se je zidala šola za malenkostne štiri milijone in vodo vod za en milijon Din itd. Da je Möderndorferjeva občinska politika zelo slaba, smo čutili že davno, ali da se pa g. Möderndorfer tudi v davčnem vprašanju tako dobro spozna, pa nismo mislili! Mi bi k temu le skromno pristavili: Učitelj poučuj šolarje v procentih računati, da bodo vsaj potomci v teh rečeh bolj podkovani. Kar se pa tiče vprašanja, kdo bo davke plačal, je nam pa brez Möderndorferjevih modrih računov dovolj znano, da bi kapitalist ne mogel kapitalist postati, povrhu pa še davke plačevati, da bi ne šlo vse to

na račun delavčevih rok. Tu leži vzrok, da obupujemo rudarji Mežiškega rudnika nad našimi razmerami sploh in nad vedno bolj praznimi plačilnimi kuverti še posebej. Če je res, da bo moral rudnik 99% občinskih oz. šolskih doklad, sam plačati, potem bo modra Möderndorferjeva pogodba z rudnikom, na naše plače še dolga leta neprijetno učinkovala, in lahko se še pripeti, da bodo vsled tega prihodnjic Möderndorferjevi volilci res »Pustnikovega bika« volili? Sicer pa prav od srca želimo, da bi razni Petejani, Grčarji in Erzeni, nasprotno tudi g. Möderndorferja tako skozinsko spoznali kot on nje, kajti mnogo je od tega odvisno! Proletariat vsega sveta, združi se! Pa ne pod Toffovim kozolcem, kamor Mežiški rudnik žrtve Möderndorferjeve občinske politike odlega. — T. R.

Loke pri Zagorju ob Savi.

Del. telovadna in kulturna zveza »Svoboda«, podružnica Zagorje ob Savi, bo priredila dne 16. oktobra, ob 6. uri zvečer v Zdržnem domu na Lokah veliko vinsko trgatev, spajeno s prosto zabavo, plesom in šaljivo pošto. Vabimo vse prijatelje sladkega grozdja, da se trgatev udeležijo v polnem številu.

JUSTIN GUSTINČIČ,

Maribor, Tattenbachova ulica 14.

Največja, najcenejša in najhitrejša mehanična delavnica, zlasti za kolesa, motocikle, otroške vozičke, šivalne stroje, pisalne stroje, gramofone, kakor vsa mala in velika mehanična popravila in okretala. — Lastni prostori za popravila in emajliranje z električnim pogonom.

ŠTAMPILJE.

S. PETAN, Maribor, Aleksandrova c. 43, nasproti gl. kolodvora.

Vsi kupujejo obleke pri

J. Trplinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Ali ste že preizkusili „PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobiva se jo povsod. Dobiva se jo povsod.

A. JANEŽIČ

LJUBLJANA, FLORJANSKA UL. 14

Industrija trgovskih knjig in šolskih zvezkov.

Cenjenemu občinstvu najvljudneje priporočam šolske zvezke in trgovske knjige.

Priporočam svojo veliko zalogo

„DOKO“

čevljev

za dame, gospode in otroke ter vseh vrst usnjatih dokolenic lastnoročnega domačega izdelka. Oglejte si zalogo v Prešernovi ulici št. 9, na dvorišču.

Ivan Čarman.

Oetker-jeva

svetla glava!

ČESA ŽELITE?

Želite li šartlje, pecivo, močnata jedila in torte v najvišji popolnosti in lahki prebavljivosti? Potem napravite iste izključno po Dr. Oetker-jevih receptih in z Dr. OETKER-jevimi

PECILNIM PRAŠKOM

Najboljše in preizkušene recepte pošilja na željo brezplačno in prosto poštine

Dr. Oetker, Maribor

d. z o. z.

Zbirajte za tiskovni sklad

Pozor!

Sodrug, prijatelj, igralci harmonike, kateri želite kupiti res dobro, trpežno in krasno izgotovljeno harmoniko, dobite isto pri

A. Potočnik

izdelovalec različnih harmonik, Selca pri Škofji Loki, Slovenija.

Sprejemajo se tudi vsa popravila v strokovno, trpežno ter solidno popravilo. Cenik se pošlje zastonj.

NAJBOLJŠA SVINJSKA MAST

Znamke I. P. Znamke

Lastni izdelek tvrdke

E. Popovič, Ljubljana

se razpošilja v ročkah po 20 in 50 kg ter v sodih po 50, 100 in 200 kg.

Točna postrežba! Cene najnižje!

Ivan Jančar, Ljubljana

Izdelovanje oljnatih barv, lakov, firneža in steklarskega kleja.

Prodajalna: Miklošičeva cesta št. 4
Skladišče: Vidovdanska cesta št. 14

Zaloga vseh potrebščin za slikarje, pleskarje, ličarje in v te stroke spadajoče.